



УДК 81'38

С.П. БИБИК
м. Київ, Україна

ДИНАМІКА ПОНЯТТЄВОГО ЗМІСТУ ТЕРМІНА ЕПІСТОЛЯРНИЙ СТИЛЬ

У статті запропоновано оновлене трактування терміна епістолярний стиль. Наголошено на існуванні різних підходів до окреслення його поняттєвого змісту – функціонального, текстового, дискурсивного та когнітивного. Представлено огляд праць, що засвідчують зміну в характеристиці суттєвих ознак цього функціонального чи жанрово-стильового різновиду української літературної мови. Відзначено, що з лінгвософського погляду варто зважати на кореляцію поняття «епістолярний стиль» із концептом ПАМ'ЯТЬ, із категоріями «офіційність» / «неофіційність», «приватність» тощо.

Ключові слова: дискурс, епістолярний стиль, функціональна стилістика, когнітивне термінознавство, термін.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. У сучасній лінгвостилістиці попри її майже столітню історіографію є поняття, що перебувають у стані так званої «динамічної стабільності». Під останнім розуміємо таке: слово-термін чи термінологічне словосполучення закріплюються у спеціальному вживанні, кодифікуються, разом із тим зміни в теоретичних ракурсах досліджень (поява чи актуалізація нових дослідницьких векторів у гуманітаристиці), розширення джерел фактичного матеріалу стимулюють варіювання в поняттєвому змісті термінологічного апарату тієї чи іншої галузі. Ця динаміка спроектована на ідеографічні взаємозв'язки категорій, підкатегорій, одиниць різних рівнів градації структурно-сміслових кореляцій у внутрішній формі того чи того терміна. Під останньою розуміють «багатогранне асоціативне утворення, пов'язане зі структурними характеристиками поняття й суб'єктивно усвідомлюване через зв'язок однієї з граней позначуваного з іншими явищами дійсності» (Руденко, 2002: 121). Одним із таких стимулів у сучасній лінгвістиці є актуалізація лінгвотермінології та когнітивного термінознавства, що змінюють підходи до трактування поняттєвого змісту мовознавчих термінів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українському мовознавстві останніх 20-ти років зроблено кілька важливих кроків у напрямку дослідження історіографії кожного з функціональних різновидів літературної мови

(Русанівський, 2007; Бибик, 2013; Коць, 2018 та ін.), кодифікації термінології та розширенні кола дефінованих категорій лінгвостилістики. Водночас посилюється інтегративна взаємодія методологій стилістики, лінгвогенології, теорії комунікації (Бацевич, 2005), когнітивного (Іващенко, 2011) та історичного термінознавства (Казимиrowa, 2015; Казимиrowa, 2017).

Це зумовлює потребу в уточненні, додатковому переосмисленні вже кодифікованих термінів. Зокрема, убачаємо потребу в перегляді поняттєвого наповнення такого терміна функціональної стилістики, як *епістолярний стиль*, особливо зважаючи на те, що він дедалі більше привертає увагу ширшого кола дослідників мови листів, мемуарів, щоденників діячів української культури (Богдан, 1998; Мазур, 2013).

Мета статті – проаналізувати поняттєвий зміст терміна *епістолярний стиль*, з'ясувати відповідність дефініції його внутрішній формі на тлі кореляції функціонального, комунікативного, діахронного й когнітивного підходів до визначення суттєвих ознак феномену епістолярного спілкування в українській культурі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як відомо, в українській функціональній стилістиці прийнято розрізняти шести / семикомпонентну системи. Саме врахування чи неврахування епістолярної комунікації в цьому розподілі сфер спілкування і позначається на структурі системи стилів.

Справді, епістолярний стиль виходить за межі власне функціональної диференціації сфер літературно-мовного життя. І це закладено у: 1) внутрішній формі самого терміна (*стиль листування, стиль епістол.*), що швидше вказує на окремий жанр мовної діяльності; 2) характеристиці епістолярного стилю як однієї з форм розмовного стилю («писемна розмовна мова»).

У зв'язку з відзначеним наголошуємо на необхідності новітнього потрактування поняття «епістолярний стиль».

Традиційний зміст терміна *епістолярний стиль*. Згідно зі змістом посібників, словників, підручників і под.: *епістолярний стиль* – функціональний різновид літературної мови, який обслуговує сферу писемних приватних або офіційних відносин (Ленець, 2007: 190). Таке визначення дає підстави стверджувати, що епістолярний стиль посідає проміжне місце між «розмовним та офіційно-діловим стилями» (Єрмоленко, 1999: 271).

У контексті української лінгвостилістики увага до епістолярного стилю виявлялася насамперед у дослідженнях розмовної мови, що у 50 – 60-х рр. ХХ ст. були пов'язані з виокремленням «писемної розмовної мови» як форми стилізації усного побутового спілкування (Чередниченко, 1962). На початку 1960-х років «розмовно-розповідний стиль» кваліфіковано, зокрема, і як мову неофіційного листування, вільних щоденникових записів (Чередниченко, 1962). Тривалий час приватне листування, записки в побутовій сфері спілкування кваліфікували як писемну форму розмовного стилю (Коваль, 1967; Пономарів, 1993). Вивчення епістолярію письменників ХІХ ст. актуалізував М.М. Пилинський (Пилинський, 1976). Дослідник поділяв погляд на українськомовне листування інтелігенції України як на сферу конденсації писемної різнофункціональної літературно-мовної практики, як на джерело вивчення способів і засобів вираження думок та поглядів національною мовою з елементами публіцистичного, розмовного, офіційно-ділового, наукового й художнього стилів. Отже, була відзначена історико-пізнавальна, мовно-культурна,

нормотвірна й художня цінність епістолярної спадщини минулого. Прикметною стала праця 1983 р. «Стиль і час. Хрестоматія», у якій виокремили новий для лінгвостилістики об'єкт – епістолярний стиль як сферу з двома підстилями – офіційним, службовим (приватно-ділові та офіційно-ділові листи) та неофіційним – приватним (родинно-побутові та інтимно-товариські листи) (Ленець, 1983). Далі усталюється традиція виокремлювати цей стиль у системі функціональних різновидів літературної мови (Ленець & Пилинський, 1989; Ленець, 2007; Шарпило, 1993; Найрулін, 2001; Мацько, Сидоренко & Мацько, 2003 та ін.). У 90-х роках ХХ ст. значно посилюється увага до епістолярію письменників і культурних діячів у контексті вивчення мовних формул національного етикету та його індивідуально-авторської варіантності, виокремлення специфічних текстових категорій в епістолярії (Богдан, 1998; Журавльова, 2005; Найрулін, 2001; Шабат-Савка, 2014 та ін.).

Узагальнюючи принципи класичного потрактування епістолярного стилю, його особливостей, виокремлюємо кілька родо-видових кореляцій і поняттєвих співвідношень (функціональне підпорядкування):

СТИЛЬ → *епістолярний* стиль (жанр) ← розмовний писемний стиль (заст. розмовно-розповідний стиль).

СТИЛЬ → *епістолярний* стиль (жанр) ← офіційно-діловий писемний стиль.

ЕПІСТОЛЯРНИЙ СТИЛЬ (ЖАНР) → жанрові різновиди → офіційний, неофіційний, художньо-публіцистичний (епістолярії письменників).

Текстоцентризм досліджень епістолярію уможливив розширення уявлення про структурно-композиційні, мовні особливості листування, а також кореляцію з лінгвософськими категоріями (під останніми розуміємо своєрідні абстракти, наукові концепти, що мають значно ширше, ніж власне функціонально-стильове, лінгвокультурологічне наповнення):

ТЕКСТ → *епістолярний* стиль ← розмовний писемний стиль (жанр): монологічність / діалогічність, автокоментарність, інтенційність, ввічливість, інтимність, приватність .

ТЕКСТ → *епістолярний* стиль ← офіційно-діловий стиль: офіційність, апелятивність, формульність, стереотипність.

Новітній зміст аналізованого терміна. Розвиток теорії стилю та мовної комунікації загалом і генології зокрема, розширення форм спілкування спричинилися до потреби в уточненні місця і статусу феномену «епістолярний стиль» в українській культурі.

На наш погляд, є підстави кваліфікувати його з позиції генології. Це *жанрово-стильовий різновид* писемної літературної мови, що реалізується як спілкування за допомогою листування *в різних сферах* приватного й ділового життя – розмовно-побутового, офіційно-ділового, публіцистичного (і мережевого), наукового.

Зміна ракурсу дослідження дає підстави стверджувати, що основна форма епістолярного стилю (жанру) – *лист*, тобто писемний монолог з елементами заочного діалогу з певною особою чи колективом мовців. Для розмовно-побутової практики характерне *приватне*, або *неофіційне*, *напівофіційне*, *листування* (жанри родинно-побутового, дружнього, інтимно-товариського, приватно-ділового листа, побутової записки, (вітальної) листівки, короткого електронного повідомлення (SMS / СМС), електронного коментаря в мережі Інтернет, до недавня – телеграми). У сфері офіційно-ділових відносин поширене *офіційне*

(або ділове) листування – дипломатичне, комерційне, власне ділове. (Про зміну характеру листування в публіцистичній та науковій сфері див. нижче).

За генологічного підходу змінюється родо-видова кореляція термінів у функціонально-стильовій системі української мови, а саме:

СТИЛЬ → офіційно-діловий стиль → епістолярний стиль (= жанр) (різновиди офіційних листів).

СТИЛЬ → розмовно-побутовий стиль → епістолярний стиль (= жанр) (приватне листування, мемуари, щоденники, побутові записки-коментарі).

Таким є, на нашу думку, шлях до вирішення суперечки щодо *функціональної vs генологічної* природи епістолярного стилю:

по-перше, на відміну від інших стилів літературної мови, він не має чітко окресленої сфери використання, характеризується проникністю в інші функціональні сфери;

по-друге, згаданий стиль не має тематичного обмеження, на відміну від інших функціональних різновидів мови;

по-третє, обмежений одним жанром (*лист*) із характерними структурно-стилістичними ознаками, що має кілька різновидів у різних сферах писемного спілкування;

по-четверте, жанрово-структурні варіації листування в інших функціонально-стильових сферах виявляють себе по-різному: а) беруть участь у формуванні окремого підстилю (у розмовно-побутовому – приватне листування; в офіційно-діловому – адміністративного, дипломатичного); б) формують жанр коментарів в Інтернеті; в) постають засобом стилізації для виконання естетичних, суспільно-політичних завдань, репрезентованих у текстах художньо-публіцистичного жанру, стилізованих під листи творач;

по-п'яте, саме жанрова, а не функціональна, характеристика епістолярної комунікації актуалізує ще одну родо-видову термінологічну парадигму, яку генерує поняття «епістолярний дискурс». Суть його складають: 1) взаємини між особами (установами), що листуються (а це одна з актуальних форм сучасної опосередкованої писемної традиційної та віртуальної комунікації); 2) різновиди листів, що забезпечують обмін інформацією; 3) структурно-композиційні, лексико-граматичні, власне мовно-стильові, емоційно-експресивні особливості листування. Адресат і адресант як представники певної соціальної сфери визначають низку чинників епістолярного дискурсу: соціальних, особистісних, морально-етичних, часово-просторових, лінгвокультурологічних, тематичних, «я»-інтенційних, національно-культурних. Опертя на поняття епістолярного дискурсу уможливило актуалізацію контексту когнітивного термінознавства, адже увиразнюється зв'язок з історіософським концептом *ПАМ'ЯТЬ*. Відповідно попередні схеми структурно-семантичних, поняттєвих кореляцій, що характеризують епістолярний стиль, розширюються і модифікуються:

ПАМ'ЯТЬ ↔ *епістолярний дискурс* доби античності, Київської доби, періоду Литовської Русі, епохи бароко, обміну інформацією в XIX – XX ст., у першій третині XXI ст. ... ← *епістолярний стиль*: розмовно-побутовий стиль, офіційно-діловий стиль, публіцистичний стиль, художній стиль: *листування / лист* із жанрово-стильовими варіаціями.

У асоціативній структурі концепту *ПАМ'ЯТЬ* одним із фрагментів є історіографія епістолярного стилю української мови, яку в інтеграції створюють історія мови та лінгвостилістика.

Для істориків мови приватне та ділове листування постає в хронологічному, територіальному та соціолінгвістичному аспектах. Воно є об'єктом вивчення процесів диференціації функціональних сфер старої та нової української літературної мови, проблем взаємодії книжних і народнорозмовних (діалектних) елементів у них, дослідження шляхів становлення норм. Мова листування відбиває тенденції домінування «нижчої» канцелярської або «простої» мови в староукраїнській літературно-мовній практиці, а також особливості каліграфії представників різних суспільних верств тощо.

Кожний із періодів історії української літературної мови має свої особливості та специфіку розвитку жанру листування. Нагадаємо, що в княжу добу та в період панування староукраїнської книжно-писемної практики листування також відповідало запитам на приватне та ділове писемне спілкування.

Важливість текстів епістолярного стилю в різних жанрових виявах для комунікації засвідчила, наприклад, і «Листівня» зі зразками давньоукраїнських епістол 1680 – 1712 рр., знайдена й видана Б. Грінченком. Першими зразками листів вважають берестяні грамоти XI – XIV ст. Засобами ділового спілкування були князівські грамоти, а в XVI – XVII ст. домінують традиційні для того часу послання та листи письменників-полемістів, зокрема Івана Вишенського («Писаніє до всѣхъ обще, въ Лядской землі живущихъ», «Писаніє до князя Василя» та ін.). Як пародія на дипломатичний епістолярний етикет XV – XVI ст., зокрема на листи султанів і кримських ханів, у 1620 р. з'явилося «Листування запорожців з турецьким султаном» (Кузьменко, 2009). У XVIII ст. приватні звернення до офіційних установ називалися «супліками». Цю жанрову форму використав у своїй творчості Г. Квітка-Основ'яненко («Супліка до пана іздателя», 1833 р.).

У часи формування нової української літературної мови епістолярій письменників, культурних діячів і науковців став практикою не лише обміну думками, інформацією на різні теми, але й *середовищем* (дискурсом) вироблення, шліфування сучасних лексико-фразеологічних, граматичних і семантичних норм публіцистичного, офіційно-ділового та наукового стилів, тобто книжних різновидів літературної мови. І це відбувалося саме в умовах утиску української мови, обмеження її суспільних функцій мовотворчістю Г. Квітки-Основ'яненка, Є. Гребінки, Т. Шевченка, Марка Вовчка, а найбільше – П. Куліша (Шевельов, 1983). Вихід листування за межі приватної чи ділової проблематики сприяв формуванню мемуарних жанрів епістолярію (щоденники, автобіографії, спогади), які дедалі більше привертають увагу як джерела історії культури та літературної мови. Формою вираження суспільної думки, громадянської позиції були, ще почасти залишаються як такі, так звані «відкриті і закриті листи», що публікувала преса. Зараз листування витісняє приватні бесіди і доволі динамічно розвивається коментувальний жанр, що посилює приватність у висловленні поглядів, позицій, оцінок у мережі Інтернет.

До аспектів лінгвостилістики належать:

характеристика стилістичних реєстрів у листуванні. У приватному листуванні переважають побутовість, інтимність, дружня тональність, рекомендаційний характер спілкування, вияв емоцій зневаги, докору, утішення, викриття, повчання, погрози, наклепу, заохочення, поради, прохання, запитання, відповіді, звинувачення, захисту, вітання, іронії, вдячності, конфіденційності,

пояснення тощо. Офіційно-діловому листуванню притаманні діловитість, інформативність, рекомендаційність, заохочення, спонукання тощо;

визначення структурно-стилістичних ознак листів, мемуарних текстів, щоденникових записів і под. Зокрема, ідеться про визначальну роль адресата і адресанта, їх точне позначення (звертання, підпис), про поєднання ознак монологічності та діалогічності, інформативності, про прояви офіційності (формульність, стандартність, відсутність емоційно-експресивних реакцій на інформацію, переважання книжно-писемних маркерів). У приватному листуванні спостерігаємо ослаблення стандартності (за винятком мовних формул звертання, прощання, реквізиту дати), насичення текстів емоційно-експресивними складниками, усно-розмовними лексико-граматичними засобами, елементами ідіо- та соціолекту учасників листування. Тому в подібних текстах виявляє себе така стилістична ознака, як приватність, авторське «я». Через це листування діячів культури набуває статусу епістолярної художньо-публіцистичної творчості.

Наведемо кілька прикладів лінгвостилістичних маркерів епістолярної комунікації, зокрема з ознаками історичної динаміки.

Листи приватні та офіційні (ділові) різняться вимогами до їх оформлення. Жанрово-стильовими ознаками приватних листів є їхня політематичність і широта експресивно-стилістичних реєстрів, які корелюють із настроєм адресанта, тематикою та метою повідомлення. Усім жанрам листів властиві засоби предикативної (*Іване, надішли мені ту книжку, про яку ми з тобою говорили; Ти знаєш, зі мною щось таке відбувається; Не звертай увагу на ці дрібниці, усе мине; Будете, моя панно, в наших краях, то завітайте до мене обов'язково; Чому так давно мені не писали?*) і предметної апеляції (*Дорога Ольго Миколаївно!, Привіт, Семене!* тощо) (Скаб, 2002). Зокрема, ідеться про формули-звертання, переважно у формі кличного відмінка, контактні, номінативні, номінативно-ідентифікаційні, соціально-регулювальні, оцінні номінації адресата (посилення функцій особових займенників *ти* або *ви*, займенників *мій, наш, твій* як засобів інтимізації; уживання власних назв переважно у кличному відмінку; частотність назв осіб за спорідненістю та свояцтвом, етикетних звертань на зразок *пан, пані, добродію* і под.; використання назв осіб як маркерів стосунків з іншими – *дорогий, глибокоповажаний, друже, колего*, назв-характеристик – *розумнику, дурненький, хвалько, старенька* тощо, оказіональних назв осіб); поширення формул вибачення, прохання, вітання, прикінцевих формул (*Будьте здорові!, Хай щастить!, До побачення!, Цілую Вас, Ваш щирий і преданий друг Іван Франко* [до В.С. Давидяка, травень, 1874 р.]). Відзначимо, що до формул прощання нерідко входять і постскриптами (PS), функція яких – у разі потреби додати щось суттєве (привітання, побажання, прохання тощо): *Наші укланяються Вашій родині* (з листа М. Коцюбинського до В. Гнатюка). Завершальна частина як приватних, так і ділових листів містить підпис.

У вітальних листівках також засвідчуємо стереотипні вирази привітання (*Вітаю вас зі святом...; Прийміть моє вітання в цей день...; З Різдом Христовим, дорога...; Шлю Тобі привітання з..* тощо). Доволі широкий і набір формул відповідей на особисті привітання з висловленням подяки: *вдячний Вам за вітання, Сердечний уклін Тобі, мила сестро, за привітання... і т. ін.*

В останні десятиліття в епістолярному стилі набув поширення такий обов'язковий компонент, як підпис на зразок *З повагою Ваша Марія Петрівна; Із щирою вдячністю – студенти філологічного факультету* і под.

Розвиток мережевої комунікації суттєво вплинув на редукцію жанру приватного листування і розвиток коротких електронних повідомлень, електронне листування. Одночасно посилилася роль емотикону, графічних знаків-символів, активність сленгізмів у сфері приватного та приватно-ділового електронного спілкування (Чемеркін, 2009). У зв'язку із цим набув популярності коментарний жанр, для якого характерне посилення емоційно-експресивного навантаження, що забезпечується синтаксичними конструкціями та оцінною лексикою, як-от: *Ух ти! Сьогодніня!; Браво!; Дуже гарно правда україночка! гарний набір сорочки! Готова до дефіле!* (цит. за коментарями з фейсбуку зі збереженими особливостями написання).

Діалогізм коментарів на блогах і сайтах у мережі Інтернет, дописів у групах, повідомлень у чатах тощо підтримується чи то вербально (*Поділяю думку пані Олі*), чи то за допомогою креалізованих і технічних засобів підтвердження схвалення / несхвалення. Сучасний епістолярний стиль (= жанр) став більш лаконічним (телеграфним), скоротився обсяг обов'язкових раніше вступних звертань і заключних формул увічливості.

Отже, у поняттєвому змісті терміна «епістолярний стиль» відбулися й тривають зміни, що охоплюють модифікацію мовно-стилістичного складу конкретних текстів, які наповнюють часово-просторову вісь культурно-історичної ПАМ'ЯТІ.

Висновки за здійсненим дослідженням і перспективи подальших розвідок. Українська лінгвостилістична термінологія динамічна. Змінюваність дефініцій відбиває динамічну стабільність відношень між феноменом і науковими поняттями. Це явище простежуємо на прикладі поняттєвого змісту терміна «епістолярний стиль», який потребує сьогодні пояснення з погляду інтегративної взаємодії підходів лінгвостилістики, когнітивного мовознавства, лінгвокультурології та лінгвістичної генології.

Перспективи дослідження термінології лінгвостилістики пов'язуємо з розширенням бази для розвитку історичної термінографії, а також поглибленням застосування лінгвософського підходу до інтерпретації асоціативної структури наукових категорій, одним із фрагментів яких є знання про стилістичні особливості мовної практики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич, Ф.С. (2005). *Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи*. Львів: ПАШС.
2. Бибики, С.П. (2013). *Усна літературна мова в українській культурі повсякдення*. Ніжин.
3. Богдан, С. (1998). Індивідуально-авторські звертання української епістолярії. У Богдан, С. (1998). *Мовний етикет українців: традиції і сучасність* (с. 167–173). Київ: Рідна мова.
4. Єрмоленко, С.Я. (1999). *Нариси з української словесності: (Стилістика та культура мови)*. Київ: Довіра.
5. Журавльова, Н.М. (2012). *Поетика української епістолярної увічливості XIX – початку XX століття*. Запоріжжя: Запорізький національний університет.

6. Іващенко, В. (2011). Когнітивне термінознавство: перспективи розвитку. *Термінологічний вісник*, 1, 47–54.
7. Казимиrowa, І.А. (2015). З історії формування української лінгвістичної термінології: «Буквар» Івана Федорова (1574). *Термінологічний вісник*, 3(2), 5–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2015_3%282%29_3
8. Казимиrowa, І.А. (2017). Прикладна лінгвотермінографія в типологічному аспекті. *Мовознавство*, 2, 55–68.
9. Коваль, А.П. (1987). *Практична стилістика сучасної української мови*. Київ: Вища школа.
10. Коць, Т.А. (2018). *Українське слово в пресі кінця XIX – початку XXI ст.: динаміка літературної норми*. Київ.
11. Кузьменко, В.І. (2009). Епістолярна література, Епістолярій. У *Енциклопедія сучасної України*. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=17943
12. Ленець, К.В. (1983). Епістолярний стиль. У Пилинський, М.М. (Ред.) (1983). *Стиль і час: (Хрестоматія)* (с. 203–211). Київ: Наукова думка.
13. Ленець, К.В. (2007). Епістолярний стиль. У *Русанівський, В.М. & Тараненко, О.О. (Ред.) (2007). Українська мова. Енциклопедія* (с. 190). Київ: «Укр. енциклопедія» ім. М.П. Бажана.
14. Ленець, К.В. & Пилинський, М.М. (1989). Епістолярний стиль в історії української літературної мови. У Єрмоленко, С.Я. (Ред.) (1989). *Жанри і стилі в історії української літературної мови* (с.160–198). Київ: Наукова думка.
15. Мазур, Н.В. (2013). Лінгвістичний аналіз мемуарного тексту. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*, 9, 576–582.
16. Мацько, Л.І., Сидоренко, О.М. & Мацько, О.М. (2003). *Стилістика української мови*. Київ: Вища школа.
17. Найрулін, А.О. (2001). Питання історії та теорії епістолярного стилю української мови. *Науковий вісник Чернівецького університету*, 117/118, 53–62.
18. Пилинський, М.М. (1976). *Мовна норма і стиль*. Київ: Наукова думка. 286 с.
19. Пономарів, О.Д. (1993). *Стилістика сучасної української мови*. Київ: Либідь.
20. Руденко, С.М. (2002). Внутрішня форма та мотивованість термінів підмови технології харчування. *Культура народів Причорномор'я*, 32, 120–124. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/75168/43-Rudenko.pdf?sequence=1>
21. Русанівський, В.М. & Тараненко, О.О. (Ред.) (2007). *Українська мова: Енциклопедія (2-е вид.)*. Київ: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана.
22. Скаб, М.С. (2002). Функціональна сфера апеляції в українській мові (семантика, граматики, прагматика, стилістика) [Автореф. дис. ... д. філол. н.]. Інститут української мови НАН України.
23. Чемеркін, С.Г. (2009). *Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньо-структурні процеси*. Київ.
24. Чередниченко, І.Г. (1962). *Нариси з загальної стилістики сучасної української мови*. Київ: Радянська школа.
25. Шабат-Савка, С.Т. (2014). *Категорія комунікативної інтенції в українській мові*. Чернівці.
26. Шарпило, Б.А. (1993). До проблеми історичного вивчення українського епістолярного стилю. *Проблеми філології: Зб. наук. пр., присв. 70-річчю Луганськ. держ. пед. ін-ту* (с. 113–120). Луганськ.
27. Шевельов, Ю. (1983). Кулішеві листи і Куліш у листах. *Сучасність*, 7, 7–38.

Svitlana Vybyk

DYNAMICS OF CONCEPTUAL CONTENT THE TERM “EPISTOLAR STYLE”

The article offers an updated interpretation of the term “epistolary style”. Attention to the conceptual meaning of this term is due to the fact that in the Ukrainian functional style it is customary to distinguish between six or seven-component systems. Taking into account or not taking into account epistolary communication in this division of spheres of communication also affects the structure of the style system.

It is emphasized that during the twentieth century several paradigms of epistolary style research have changed. Different approaches to outlining its conceptual content - functional, textual, discursive and cognitive – are analyzed. Ways to resolve the discussion of the functional VS genealogical nature of the epistolary style are suggested.

An overview of works that testify to the change in the characteristics of the essential features of this functional or genre-style variety of the Ukrainian literary language is presented. It is noted that from the linguistic point of view it is worth considering the correlation of the concept of “epistolary style” with the concept of MEMORY, with the categories of formality / informality, privacy, etc.

Among the conclusions it is noted that the Ukrainian linguistic and stylistic terminology is dynamic. The variability of definitions reflects the dynamic stability of the relationship between the phenomenon and scientific concepts. The integrative mutual influence of linguistic stylistics, cognitive linguistics, linguocultural studies, linguistic genealogy is traced on the example of the conceptual meaning of the term “epistolary style”.

The article briefly describes the main stable and dynamic features of the epistolary style. It is emphasized that with the constancy of the term “epistolary style” its internal form is changeable.

Prospects for the study of the terminology of linguistic stylistics are associated with expanding the basis for the development of historical terminology, as well as deepening the linguistic aspect, ie the study of the associative structure of scientific categories, one fragment of which is knowledge of stylistic features of literary language practice. One of such stimuli in modern linguistics is the actualization of linguistics and cognitive terminology, which affect the interpretation of the conceptual content of linguistic terms.

Key words: style, discourse, epistolary style, functional stylistics, cognitive terminology, term.

REFERENCES

1. Batsevyeh, F.S. (2005). *Linhvistychna henolohiia: problemy i perspektyvy*. Lviv: PASHS (in Ukr.).
2. Vybyk, S.P. (2013). *Usna literaturna mova v ukrainskii kulturi povsiakdennia*. Nizhyn (in Ukr.).
3. Bohdan, S. (1998). Indyvidualno-avtorski zvertannia ukrainskoi epistolarii. In S. Bohdan (1998). *Movnyi etyket ukrainsiv: tradytsii i suchasnist* (pp. 167–173). Kyiv: Ridna mova (in Ukr.).
4. Yermolenko, S.YA. (1999). *Narysy z ukrainskoi slovesnosti: (Stylistyka ta kultura movy)*. Kyiv: Dovira (in Ukr.).
5. Zhuravlova, N.M. (2012). *Poetyka ukrainskoi epistoliarnoi vnychlyvosti XIX – pochatku XX stolittia*. Zaporizhzhia: Zaporizkyi natsionalnyi universytet (in Ukr.).
6. Ivashchenko, V. (2011). Kohnityvne terminoznavstvo: perspektyvy rozvytku. *Terminolohichnyi visnyk*, 1, 47–54 (in Ukr.).
7. Kazymyrova, I.A. (2015). Z istorii formuvannia ukrainskoi linhvistychnoi terminolohii: «Bukvar» Ivana Fedorova (1574). *Terminolohichnyi visnyk*, 3(2), 5–11. Retrived from- Retrieved from : http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2015_3%282%29__3 (in Ukr.).

8. Kazymyrova, I.A. (2017). Prykladna linhvotermiografiiia v typolohichnomu aspekti. *Movoznavstvo*, 2, 55–68 (in Ukr.).
9. Koval, A.P. (1987). *Praktychna stylistyka suchasnoi ukrainskoi movy*. Kyiv: Vyshcha shkola (in Ukr.).
10. Kots, T.A. (2018). *Ukrainske slovo v presi kintsia XX – pochatku XXI st.: dynamika literaturnoi normy*. Kyiv (in Ukr.).
11. Kuzmenko, V.I. (2009). *Epistoliarna literatura, Epistoliarii*. In *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. Retrieved from: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=17943 (in Ukr.).
12. Lenets, K.V. (1983). Epistoliarnyi styl. In M.M. Pylynskyi (Red.) (1983). *Styl i chas: (Khrestomatiia)* (pp. 203–211). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).
13. Lenets, K.V. (2007). Epistoliarnyi styl. In V.M. Rusanivskyi & O.O. Taranenko (Red.) (2007). *Ukrainska mova. Entsyklopediia* (p. 190). Kyiv: “Ukr. entsyklopediia” im. M.P. Bazhana (in Ukr.).
14. Lenets, K.V. & Pylynskyi, M.M. (1989). Epistoliarnyi styl v istorii ukrainskoi literaturnoi movy. In Yermolenko, S.Ya. (Red.) (1989). *Zhanry i styli v istorii ukrainskoi literaturnoi movy* (pp.160–198). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).
15. Mazur, N.V. (2013). Linhvistychnyi analiz memuarного tekstu. *Filolohichni studii. Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu*, 9, 576–582.
16. Matsko, L.I., Sydorenko, O.M. & Matsko, O.M. (2003). *Stylistyka ukrainskoi movy*. Kyiv: Vyshcha shkola (in Ukr.).
17. Nayrulin, A.O. (2001). Pytannia istorii ta teorii epistoliarnoho styliu ukrainskoi movy. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*, 117/118, 53–62 (in Ukr.).
18. Pylynskyi, M.M. (1976). *Movna norma i styl*. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).
19. Ponomariv, O.D. (1993). *Stylistyka suchasnoi ukrainskoi movy*. Kyiv: Lybid (in Ukr.).
20. Rudenko, S.M. (2002). Vnutrishnia forma ta motyvovanist terminiv pidmovy tekhnolohii kharchuvannia. *Kultura narodov Prychernomoria*, 32, 120–124. Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/75168/43-Rudenko.pdf?sequence=1> (in Ukr.).
21. Rusanivskyi, V.M. & Taranenko, O.O. (Eds.) (2007). *Ukrainska mova: Entsyklopediia*. Kyiv: Ukrainska entsyklopediia im. M.P. Bazhana (in Ukr.).
22. Skab, M.S. (2002). *Funktsionalna sfera apeliatsii v ukrainskii movi (semantyka, hramatyka, prahmatyka, stylistyka)* [Synopsis of Doctoral thesis]. Institute of the Ukrainian Language (in Ukr.).
23. Chemerkin, S.H. (2009). *Ukrainska mova v Interneti: pozamovni ta vnutrishnostrukturni protsesy*. Kyiv (in Ukr.).
24. Cherednychenko, I.H. (1962). *Narysy z zahalnoi stylistyki suchasnoi ukrainskoi movy*. Kyiv: Radyanska shkola (in Ukr.).
25. Shabat-Savka, S.T. (2014). *Katehoriia komunikatyvnoi intentsii v ukrainskii movi*. Chernivtsi (in Ukr.).
26. Sharpulo, B.A. (1993). Do problemy istorychnoho vyvchennia ukrainskoho epistoliarnoho styliu. *Problemy filolohiyi: Zbirnyk naukovykh prats', prysv. 70-richchyu Luhans'k. derzh. ped. in-tu* (pp. 113–120). Luhans'k.
27. Shevelov, Yu. (1983). Kulishevi lysty i Kulish u lystakh. *Suchasnist*, 7, 7–38 (in Ukr.).